*ומה בני יונה שלא הוכשרו בגדולים הוכשרו בקטנים, תורים שהוכשרו בגדולים אינו דין שהוכשרו בקטנים? ת"ל °תורים= גדולים ולא קטנים, בני יונה=קטנים ולא גדולים שיכול *והלא דין הוא ומה תורים שלא הוכשרו בקטנים הוכשרו בגדולים בני יונה שהוכשרו בקטנים אינו דין שהוכשרו בגדולים תלמוד לומר "בני יונה" קטנים ולא גדולים מאי תלמודא? אמר רבא לא לישתמיט קרא ולכתוב 'מן בני התורים' או 'מן היונה', אימא "בני יונה" דכתב בהו רחמנא "בני"= קטנים אין גדולים לא, תורים אי בעי גדולים לייתי אי בעי קטנים לייתי? דומיא דבני יונה מה בני יונה קטנים אין גדולים לא אף תורים, גדולים אין קטנים לא. ת"ר יכול

יוצא מקטנות

יהו כל התורים וכל בני היונה כשרים? תלמוד לומר "מן התורים" ולא כל התורים "מן בני היונה" ולא כל בני יונה פרט

רש״י סביב צוארו

לתחילת הצידוב שבזה ושבזה שפסול,

רש״י כנפי גופו

מאימתי התורים כשרים *משיזהיבו, מאימתי

משיתחילו לצהב

בני יונה פסולין משיצהיבו תני יעקב קרחה מאימתי בני יונה כשרים? משיעלעו הוא תני לה והוא אמר לה °אפרוחיו יעלעו דם אימת? אמר אביי מכי שמיט גדפא מיניה ואתי דמא. בעי רבי זירא האומר "הרי עלי עולה מן התורים או מן בני היונה והביא תחלת הצידוב שבזה ושבזה מהו: ספיקא הוי ונפיק או דילמא בריה הוי ולא נפיק? אמר רבא תא שמע פרט לתחילת הצידוב שבזה ושבזה שפסול אי אמרת בשלמא בריה הוי שפיר אלא אי אמרת

תמיה

ספיקא הוי, איצטריך קרא למעוטי ספיקא?

כי

ומה בני יונה שלא הוכשרו בגדולים. דהא בני קטנים משמע ועיכובא דגדולים פסולין לקמן יליף: ת"ל תורים. לקמיה מפרש מאי תלמודא: מאי תלמודא. כלומר מאיזה מקרא אנו א] לומדים נהי נמי "דבני" משמע קטנים מיהו עיכובא מנלן דלא מרבינן גדולים מק"ו: לא לישתמיט קרא. אי סלקא דעתך גדולים נמי כשרים מכל הנך קראי דמשתעו בקינים כגון האי דנדבה ובשמיעת קול וביולדת ובזב ובזבה ובמצורע לא לשתמיט חד קרא ב] דנכתוב 'מן בני התורים' או 'מן היונה' ומדכתיב בכולהו "בני" ש"מ לעכב: ואימא בני היונה דכתיב בהו "בני". לעיכובא ודאי גדולים פסולין אבל תורים בין גדולים בין קטנים משמע הלכך אי בעי גדולים לייתי אי בעי קטנים לייתי: מה בני יונה. אינם כשרים בהכשר תורים: אף תורים. אינם כשרין בהכשר בני יונה: יכול יהו כל התורים כשרים. משילאו מכלל קטנות: ויהיו כל בני יונה כשרים. כל זמן שלא באו לכלל גדולים: תחלת הציהוב. כשמתחילין לצהוב כנפים שסביבות צוארם פסולים בזה ובזה דילאו מכלל קטנים ונפסלו מבני יונה ולכלל גדולים לא באו שיוכשרו בתורים: משיזהיבו. שיהא כנפי גופן גדולים ואדומים ומזהיבים כזהב: משיצהיבו. משיתחילו לצהב: מאימתי בני יונה כשרים. דביום שנולדו מחוסרים הן ומאימתי כשרים: משיעלעו. כדמפרש לקמיה: הוא תני לה. שונה היה המשנה מפי רבו משיעלעו והוא אמר לה מפרש המשנה מדעתו דמשיעלעו לשון "אפרוחיו יעלעו דם" משיהא להם דם מצוי ג] בבשר דכי שמיט גדפא מיניה אתי מיניה דמא: מן התורים או מן בני היונה. מאיזה מהן שארצה והביא משניהן תחלת הציהוב מהו יצא ידי נדרו או לא הא דתנן תחלת הציהוב פסול בשניהם משום ספיקא הוא שמא גדולים שמא קטנים הלכך הנודר תורים לא יצא שמא קטנים הם והנודר בני יונה לא יצא שמא גדולים הם אבל זה שנדר איזה שירצה והביא שניהם יצא ממה נפשך אם גדולים הם יצא משום תורים ואם קטנים הם יצא משום בני יונה: או דלמא. לא גדולים נינהו ולא קטנים הוו אלא בריה בעלמא הוו דילאו מכלל קטנים ולכלל גדולים לא באו: אמר רבא תא שמע. מדאיצטריך קרא למעוטינהו: אי אמרת בשלמא. דשמעינן קרא דבריה נינהו ואפילו היכא דליכא למיחש לספיקא כגון בבעיא דידן דפסול שפיר אתא קרא: אלא אי אמרת ספיקא נינהו. וקרא לא פסלינהו אלא היכא דמיחייב תורין בהדיא או בני יונה בהדיא: איצטריך קרא למעוטי. מי איכא ספיקא קמי קודשא בריך הוא אי פשיטא לך דגדולים נינהו לייתינהו בתורים ואי פשיטא לך דקטנים נינהו לייתינהו בבני יונה וכיון דלא פשיטא לן לא הא ולא הא מהיכא תיסק אדעתין לאכשורינהו:

למעוטי

ומה בני יונה שלא הוכשרו בגדולים. כדמפרש בסמוך דלא לישתמיט קרא דליכתוב מן היונים: **ומה** תורים שלא הוכשרו בקטנים. תימה כיון דאכתי לא קיימא לן דבני יונה הוי קטנים דוקא א"כ מנא ליה דתורים לא הוכשרו בקטנים דהיא גופה לא ידעינן אלא מדומיא דבני יונה ויש לומר דהכי קאמר דאי מלית למילף מדוכתא אחריתא דתורים משמע ד] גדולים הוה אמינא מק"ו דבני יונה אפילו גדולים ובקונטרס פירש דלא בעי אלא לעיכוב מנלן דהוה לן למילף מק"ו דלא מעכבא אבל לעולם לשון תורים משמע גדולים וקשה לפירושו דאי משמע גדולים היכי בעי למדרש בק"ו לאפוקי קרא ממשמעותיה ולמימר דלא מעכב: **לא** לשתמיט קרא ס'. על כרחיה לאו משום דאיכא הרבה מקראות קא דריש דאפילו לא היה כתוב אלא בחד דוכתא תורים ובני יונה הוי מצי למדרש מדכתיב בהאי בני יונה ובהאי לא כתיב בני דלמה יש לו לפסוק לייתר לשון ולכתוב בני בחנם והא דנקט ה] דלא לשתמיט לרבותא בעלמא נקטיה: **יעלעו** דם. לעז מתרגמינן עילעא והיינו משיעלעו דשמיט גדפא ואתי דם מצלעות ומנחם פתר במחברת יעלעו דם ענין בליעה כמו (עובדיה א) ושתו ולעו: **והביא** תחלת הציהוב שבזה ושבזה מהו ספיקא הוי ונפיק. וא"ת כיון דממה נפשך האחד פסול היאך יכול להקריב וי"ל דמיבעיא ליה כגון דאם עבר כהן והקריב •אי נמי כיון שהביאן ליד הכהן יצא ידי נדרו מאחר דמ"מ האחד מהן ראוי להקריב וי"מ דבבמה איירי דמשמע בירושלמי דמסכת מגילה שכל עופות כשרין בבמה ואפילו תרנגולים ואפילו חיה ולא מיעט אלא סמאין וליתא דהתם מיירי בבמה לבני נח דבהדיא יליף לה בסוף זבחים (דף קטז:) מויבן נח מזבח ויקח מכל הבהמה הטהורה וגומר אבל בשאר במות איכא למ"ד דאין שום עוף קרב בבמה ואפילו תורים ובני יונה ועוד דקאמר בירושלמי דעולה אינה צריכה הפשט וניתוח ובסוף זבחים (דף קכ.) חשיב דשוותה במה גדולה לבמה קטנה לענין הפשט וניתוח אלא ודאי בירושלמי איירי בבמת בני נח: **איצטריך** קרא למעוטי ספיקא. תימה דגבי קפץ אחד מן המטויין (א) לתוכו דריש פ"ק דב"מ (דף ו:*) דכולן פטורין מעשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק וגבי ספק קדמה בהרת לשער לבן ספק שער לבן קדם דרשינן בסוף נזיר (דף סה:) דטהור מדפתח בה הכתוב בטהרה תחלה דכתיב לטהרו או לטמאו ומיהו מהכא לא קשיא דהכא הכי פירושו איצטריך קרא למעוטי ספיקא שלא מיעט אותם ודאי אלא מספק דקאמר ספקא הוי ונפיק כשהביא מזה ומזה אבל התם כולם פטורין ודאי ולא מספק וכן ספק קדמה בהרת לשער לבן ודאי טהור אבל גבי טי בפרק בתרא דיומא (דף עד.) מכח פירכא מדאיצטריך קרא לרבויי ספיקא קאמר דסי בריה הויא ולא ספקא והשתא מנא ליה דלמא לעולם ספקא הוי ואיצטריך לרבויי מכל חלבו לאסור ודאי חלבו ולא מספק וכן בפרק שתי מדות (מנחות דף נא:) גבי פלגס דבסמוך וי"ל דכל ספקא דאי אפשר להתברר כמו גבי בהרת ומעשר דלפעמים שהוא כך ולפעמים שהוא בענין אחר שייך למעוטי מקרא שפיר מטעם שהם ספק אבל הכא אפשר לברר ספקא זו דכל תחלת הציהוב שוין וקמי שמיא גליא אם הם קטנים או גדולים וכן בכוי ופלגס כולן שוין הלכך לא אתא קרא למעוטי מטעם שהם ספק שאינו ספקא קמי שמיא וכן בסוף על אלו מומין בבכורות (דף מג:) גבי הא דתניא כשהוא אומר למטה הזכר שאין ת"ל אלא להוציא טומטום ואנדרוגינוס ופריך מני אילימא ת"ק ספק הוא איצטריך קרא למעוטי ספקא התם נמי פריך מאנדרוגינוס שכולן שוין או כולן זכרים או כולן נקבות וקמי שמיא גליא וא"ת והא רב סבר דאנדרוגינוס ספק ו] כדאמרינן בסוף המפלת (נדה דף כח.) מדמטמא בלובן ובאודם ובסוף הערל (יבמות דף פג.) פסיק כרבי יוסי דלא הכריעו בו חכמים אם זכר אם נקבה ובריה בפני עצמה דקא"ר יוסי בברייתא לאו דוקא ואפ"ה ממעט ליה רב לענין ביאת המקדש מדכתיב (במדבר ה) מזכר ועד נקבה תשלחו זכר ודאי נקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגינוס והיכי אתא קרא למעוטי ספקא וי"ל דבההיא דרב תרי מיעוטי כתיבי דה"מ למכתב מזכר ועד אדם או מנקבה ועד אדם ואתי חד מינייהו לאנדרוגינוס וחד לטומטום ואם אנדרוגינוס הוא זכר אתי מזכר למעוטי מטעם שהוא משונה ואם הוא נקבה אתיא מנקבה למעוטי מטעמא שהיא משונה והא דפריך בבכורות גבי הא דממעט אנדרוגינוס מזכר הזכר יתירא דכתיב גבי עולה מני אי ת"ק ספקא הוא אתי קרא למעוטי ספקא התם פריך שפיר דאם בא למעוטי אפילו הוא זכר משום דמשונה הוא משאר זכרים א"כ מדממעט ליה מהזכר ש"מ דזכר הוא ולא ספק אלמא לא אתי כת"ק דאמר ספק הוא וא"ת והרי טומטום דיש מהן זכר ויש מהן נקבה וא"א לברר וקאמר רב חסדא בסוף על אלו מומין (בכורות דף מב.) סמי מכאן טומטום משמע דטעמא משום דספקא הוא ולא איצטריך קרא למעוטי וי"ל דקסבר רב חסדא דלא אתא קרא למעוטי מטעם ספק כיון דאם הוא זכר הרי הוא כשאר זכרים ולכך אין להעמיד המיעוט אטומטום כיון שיש להעמידו אאנדרוגינוס והכי פירושו התם מחלוקת באנדרוגינוס דלרבנן אינו בכור אבל טומטום דברי הכל קדוש מספק דהזכרים תקדיש דכתיב גבי בכור איכא לאוקמי למעוטי אנדרוגינוס ולא טומטום כדפירשנו ולכך פריך אלא מעתה בערכין יערך דלא

טקי

קסא א ב מיי׳ פ״ג מהל׳ איסורי מזבח הלכה ב:

קסב ג מיי׳ פט״ו מהל׳ מעשה הקרבנות הלכה ג:

[עיין תוס׳ זבחים סח: ד״ה כל הדא כו׳ ותוס׳ לקמן כג: ד״ה ושמא]

שיטה מקובצת

א] מאיזה מקרא אנו למדים הכי נהי נמי: ב] דנכתוב מן בני התורים או מן היונה נ״ב בקצת ס״י כתוב מן בני התורים או מן בני היונה ומדכתיב: ג] דם מצוי בבשרם דכי שמיט גדפא מניידו ואתי: ד] אחרינא דתורים משמע דוקא גדולים: ה] והא דנקט לא לישתמיט כו׳: ו] וא״ת והא רב סבר דאנדרוגינוס ספק כדפרישנ׳ בסוף המפלת:

[ושם ג. ד״ה ולא עשירי]

ש״מ תורים גדולים בני היונה קטנים ותחלת הציהוב כו׳ כשמתחילין לצהוב הנוצה לענין תורים עדיין קטנים ולענין בני יונה חשובים גדולים ושניהם פסולין:

[עיין תוס׳ לעיל ע״א ד״ה שיטול]

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה איצטריך כו׳ מן המטויין לתוכו:

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה והביא וכו׳ א״ת כיון שהביאן ליד הכהן. עיין משנה למלך פי״ד מהל׳ מעשה הקרבנות ה ועיין לקמן דף קלט ע״א בתוס׳ ד״ה דמיחייב בקרבנו:

נושא

תחילת הציהוב שבתורים ובני יונה פסול

מבנה

△ "בעי ר׳ זירא" סדרה של שאלות שהמטרה להם הוא הניסיון להגדיר מצבי ביניים כספק - או - כבריה